

<https://www.gd.se/artikel/utlandsvard-allt-dyrare-for-regionen-olivia-fick-kampa-for-svar-operation-hade-fruktansvarda-smartor>

Utlandsvård allt dyrare för Regionen – Olivia fick kämpa för svår operation: "Hade fruktansvärda smärtor"

Förra året fick Regionen betala utlandsvård för 6,8 miljoner kronor, en ökning jämfört med tidigare år.

Gävlebon Olivia Henriksson, 22 år, har opererats i Barcelona för sina svåra nacksmärtor.

Men vägen dit kantades av envist kämpande för rätt vård.

ANNONS

– Jag ser kanske pigg ut, men i kroppen är jag matt.

Olivia Henriksson sitter vid köksbordet i Höjersdal. Nackkragen är på, hon har precis varit i Barcelona för en komplicerad nackoperation och nu är det snart dags att återvända för en korrigerig.

Under flera år har hon tampats med svår huvudvärk, smärta och stor trötthet.

– Jag har haft strålningar från nacken och tryck i huvudet. Tänk att du har sådan migrän så att det känns som att huvudet trycks ihop, säger hon.

Efter operationen mår Olivia Henriksson bättre. Men fortfarande är det en lång väg till framtidsmålet – studier.

Bild: Markus Boberg

Problemen började redan i tioårsåldern, efter att hon varit med om en olycka i en vattenrutschkana. Hon fick yrsel och värk i benen och bäckenet.

– Men på gymnasiet började det gå utför mer, säger hon.

Nacksmärtor och problem med ländryggen gjorde det svårt att klara av vardagen i skolan. Hon gick ändå ut gymnasiet och hade sedan ett par tillfälliga jobb innan hon blev sjukskriven i februari 2019.

– Jag hade sådana fruktansvärda smärtor i nacke och huvud, med strålningar och en bultande känsla. Jag var instabil i nacken och det gjorde mig jättetrött. Jag kunde somna bara av att sitta ner, säger hon.

[Tidningen har tidigare berättat om Olivias mamma](#), Pernilla Henriksson, som också hade en instabilitet i nacken och stelopererades i USA på egen bekostnad. Varför båda har drabbats av problemen är svårt att veta. Ökad känslighet på grund av annan sjukdom kan vara en orsak.

– Vissa klarar sig komplikationsfritt vid olyckor så vi ställer oss ofta frågan varför. Man vet att vid den här formen av trauman kan detta inträffa, och när det inträffade hamnade vi båda i facket där det blir svåra skador, säger Pernilla Henriksson.

Pernilla Henriksson har gjort en liknande operation som dottern, men i USA.

Bild: Annakarin Björnström

Den typ av operation som Olivia och Pernilla Henriksson har gjort utförs i Sverige, men på enstaka patienter som har särskilda reumatiska problem. Det anses inte finnas vetenskapligt stöd för att operera patienter med så kallade whiplashskador.

Och operationen är inte okomplicerad.

– Misslyckas du med den här operationen, eller om det uppstår komplikationer, kan du få nervskador på mycket hög nivå. Det kan leda till svåra förlamningar nedanför området som opereras, säger John Mälstam, chefläkare.

Ändå var det ingen tvekan för Olivia Henriksson om att det här var rätt väg att gå. Alternativet att fortsätta leva med smärtan fanns helt enkelt inte.

Redan i skolan började Olivia Henrikssons problem med smärta.

Bild: Markus Boberg

Men de har själva fått göra mycket av jobbet. Tillsammans har de letat upp vården, haft kontakt med sjukhuset i Barcelona och hanterat en mängd pappersarbete innan det till slut blev ja.

Orsaken är inte minst snåriga regler. Grundprincipen är att man har rätt att få den vård som beviljas i Sverige utförd var man vill i EU. I processen är både Försäkringskassan och regionen inblandade med sina respektive bedömningar.

– Det blir otydligt för patienten och hemska knepiga formuleringar som vi måste skriva i de medicinska utlåtandena till Försäkringskassan. Vi borde ha ett gemensamt regelverk, säger John Mälstam.

Pernilla Henriksson anser också att vården i större utsträckning borde hjälpa till att hitta en lösning, så att det inte faller på den enskilda patienten.

Det är en inställning som John Mälstam har förståelse för. Han känner väl till Olivia Henrikssons fall, men vill på grund av patientsekretess inte uttala sig specifikt om det.

– I den bästa av världar, med alla möjliga resurser, så skulle det vara bättre om vi kunde hjälpa till mer. Men tyvärr är det inte så, det handlar både om resurser och kunskapsläget. Såvitt jag vet är det här den första patienten vi i Region Gävleborg har skickat för en sådan här operation.

Olivia ser nu framåt. I februari ska hon tillbaka till Barcelona för efterkontroll.

Bild: Markus Boberg

Patientföreningen Nackskadeförbundet, där Pernilla Henriksson också är aktiv, driver frågan om att den här typen av operationer borde kunna utföras även i Sverige. Det borde avgöras av de skador man har, och inte vad de har orsakats av, är argumentet.

– Oavsett om du har en sjukdom eller har fått en skada ska du ha rätt till samma operation. Det är det som måste förändras högre upp, säger Pernilla Henriksson.

John Mälstam menar att det behövs mer forskning på området.

– Jag har en enkel filosofi. Det är inte diagnosen som ska avgöra om man ska göra en operation eller inte utan det är graden av skada och patientens symtom, säger John Mälstam.

Chefläkare John Mälstam efterfrågar nationella riktlinjer för patientgruppen som Olivia Henriksson tillhör.

Bild: Arkivbild, Björn Hanérus

Men det skulle behövas nationella riktlinjer som beskriver vilken vård patienterna bör få, anser han. På samma sätt skulle det behövas ett nationellt center för utredning och behandling, eftersom kompetens inte finns i alla regioner.

– Det här är en kontroversiell fråga. Vetenskapen är inte tillräckligt stark i dag. Om tio år kanske det här har tagits upp i Sverige, men just i dag är det inte så.

Nu har det gått en tid sedan Olivia Henriksson opererades i Barcelona. I februari ska hon dit igen för efterkontroll, och nästa år är det dags att börja rörelseträna i liten skala.

Sedan är siktet inställt på studier i kriminologi.

– Jag längtar efter att få börja plugga, flytta hemifrån och börja livet som många i min ålder redan har gjort, säger Olivia Henriksson.

Fakta: Utlandsvård

Grundregeln är att man har rätt att få den vård som beviljas i Sverige utförd var man vill i landet eller i EU. Vården ska godkännas på förhand. En vanlig behandling är botoxinjektioner mot svettbehandling, som ges i Danmark.

Så mycket kostade utlandsvården för Region Gävleborg, tusentals kronor:

2014: 1,2 miljoner

2015: 1,5 miljoner

2016: 9,5 miljoner

2017: 5,8 miljoner

2018: 6,8 miljoner

Till och med juli 2019: 3,9 miljoner

Efter operationen mår Olivia Henriksson bättre. Men fortfarande är det en lång väg till framtidsmålet – studier.

Bild: Markus Boberg